

Åpenhetsloven

Åpenhetsloven trådte i kraft i 2022. Formålet er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. Herunder virkningen av internasjonale retningslinjer og prinsipper for ansvarlig næringsliv, slik som [OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper](#) og [FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter \(UNGP\)](#).

Loven omhandler virksomheters åpenhet om arbeid knyttet til å ivareta grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Virksomheter som omfattes av loven skal:

- Utføre aktsomhetsvurderinger for å kartlegge og håndtere risiko for negativ påvirkning av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet, leverandørkjeder og hos forretningsforbindelser.
- Offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene, inkludert informere om faktiske og potensielle negative konsekvenser knyttet til virksomheten, leverandørkjeder og forretningsforbindelser, samt hvilke tiltak som er implementert for å stanse eller begrense disse konsekvensene.
- Følge opp og svare ut forespørsler om informasjon knyttet til hvordan virksomheten jobber med tematikken.

Mental Helse gjennomførte høsten 2023 en aktsomhetsvurdering etter kravene i åpenhetsloven. I vurderingene deltok ansatte med innsikt i egen virksomhet og leverandørkjeder. Aktsomhetsvurderingen ble gjort for alle virksomheter/avdelinger under samme organisasjonsnummer.

Vedtak om forankring av ansvarlighet i virksomhetens retningslinjer

Mental Helse sitt sentralstyre vedtok 20. oktober 2023 følgende vedtak:

1. *Styret vedtar å forankre ansvarlighet i virksomhetens retningslinjer.*
2. *Generalsekretær gis i oppdrag å utforme retningslinjer tilpasset Mental Helses virksomhet.*
3. *I første omgang settes kr 100 000 av til implementering.*
4. *AU bistår generalsekretær ved behov.*
5. *Generalsekretær legger frem status for arbeidet på sentralstyrets møte i november 2023, og i januar 2024 for endelig vedtak.*

Mental Helse-interne dokumenter for å sikre trygge og like arbeidsvilkår (administrasjon i Oslo, svartjenesten og Erfaringskompetanse)

- Personelhåndboken- gjelder for alle ansatte, dvs. stab i Oslo, Svartjenestene i Skien og Erfaringskompetanse.
- Tariffavtale
- Lønnspolitiske retningslinjer
- Faste AMU-møter, 4 ganger pr. år
- Ansattes representanter i styrer (både i Mental Helse og i Erfaringskompetanse)
- Verneombud
- Tillitsvalgt

Arbeids-/kartleggingsgruppen:

Deltakerne i arbeidsgruppen er

Generalsekretær, økonomisjef, administrasjonssekretær, organisasjonskonsulent, ikt-ansvarlig, administrasjonsansvarlig i Erfaringskompetanse, og dagligleder for svartjenestene.

I tillegg har avdelingslederne for kommunikasjon- og organisasjonsrådgivere, samt kampanjeleder for Verdensdagen, gjennomgått innkjøpslister for sine avdelinger/områder.

Arbeidsform:

Gjennomgang av de 50 største kjøp fra eksterne leverandører/virksomheter de 3 siste årene. Av disse er det 3 type virksomheter/tjenesteleverandører som kan inneha en risiko jfr. Åpenhetsloven. Dette gjelder:

- Hotell og reiseleverandører
- Profil og- reklameartikler
- Rengjøringstjenester

Overnevnte i arbeidsgruppen har gjennomgått foretatte innkjøp de siste 3 årene. Faktorer som spesielt har blitt vektlagt er:

- Størrelse på innkjøp
- Gjentakende innkjøp hos samme leverandør

- Om virksomheten faller innunder kravet om Åpenhetserklæring/aktsomhetsvurdering

Funn:

Etter gjennomgang av tjenesteleverandørene var det ingen av innkjøpene som faller inn under kategorien brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester.

Gjentagende innkjøp som reise og hotell, er gjennomført hos store tjenesteytere som allerede har på plass Åpenhetserklæring og følger lovverket. Enkelte innkjøp er gjort via mindre virksomheter som ikke har krav om å dokumentere aktsomhetsvurdering. Tilbakemelding fra disse er arkivert i arkivsystemet Sharepoint.

Mental Helse har relativt få innkjøp hos eksterne leverandører /virksomheter da organisasjonen i all hovedsak mottar offentlig driftstilskudd og selv tilbyr tjenester basert på brukermedvirkning og frivillighet.

Organisasjonen rapporterer årlig til offentlige tilskuddsgivere.

Det er derfor en lavt risikograd for brudd på Åpenhetsloven.

Innførte tiltak:

Rutiner for gjentakende innkjøp

Rutiner ved nye innkjøp

Krav for dokumentering for å innhente informasjon om aktsomhetsvurdering fra eksterne virksomheter.

Dokumentasjon av kontakt opp mot virksomheter som faller utenfor regelverket.

Årlig gjennomgang av foretatt innkjøp for å kartlegge pågående eller mulige brudd på Åpenhetsloven.

Fortløpende arkivering av arbeidet opp mot Åpenhetsloven.

Dato: 10.12.23.